

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, аудит та аналіз фінансових результатів діяльності підприємства:
теоретичні аспекти та діюча практика (на прикладі АТ «Одесагаз»)»
(назва теми)

Виконавець:

студентка Центру заочної та вечірньої форми
навчання

Світличенко Вікторія Вікторівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Сиротенко Наталія Анатоліївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На існуючому етапі розвитку підприємств, фінансовий результат є найважливішим показником, який цікавить усіх користувачів облікової, аудиторської та аналітичної інформації, оскільки відображають ефективність господарювання підприємства за усіма напрямками його діяльності, становлять собою основу економічного розвитку компанії та зміцнює фінансові відносини з партнерами. Зростання фінансового результату дає змогу створити фінансову основу для самофінансування діяльності підприємства.

Вивчення фінансових результатів є необхідним, оскільки актуальними є питання, вирішення яких матиме вплив на зміцнення економічного стану підприємства, а саме формування методичних підходів для визначення фінансових результатів у обліковій, аудиторській та аналітичній системі суб'єкта господарювання.

Мета дослідження даної роботи є вивчення теоретичних аспектів обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів, ознайомлення з діючою практикою на АТ «Одесагаз» та надання рекомендацій щодо їх удосконалення.

Завдання дослідження:

- визначити сутність та класифікацію фінансових результатів діяльності підприємства;
- висвітлити організаційно-методичні підходи обліку фінансових результатів діяльності підприємства;
- проаналізувати проблемні питання обліку фінансових результатів діяльності підприємства;
- вивчити загальну характеристику підприємства;
- оцінити організацію та методику обліку фінансових результатів на підприємстві, запропонувати напрямки її удосконалення;
- дослідити вплив на фінансові результати підприємства показників їх використання економіко-математичних методів;
- ознайомитися з особливостями проведення аудиту фінансових результатів діяльності підприємства;
- провести аналіз динаміки та структури фінансових результатів підприємства, аналіз взаємозв'язку обсягів реалізації, витрат та прибутку підприємства та показників рентабельності АТ «Одесагаз».

Об'єкт дослідження процес інформаційного забезпечення обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.

Предмет дослідження виступають теоретичні та практичні засади стосовно обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів на АТ «Одесагаз».

Методи дослідження. У процесі дослідження організації і методики обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів були використані наступні методи: економічного аналізу – виявлення закономірностей і тенденцій розвитку економічних процесів, а також встановлення та оцінки основних факторів, що позитивно чи негативно впливають на показники ефективності; горизонтального аналізу – для співставлення значень однакових показників протягом певного часового періоду; системний аналіз – для вивчення об'єкта дослідження за

окремими складовими частинами; порівняння – для встановлення відмінності та спільних рис у досліджуваних процесах; абстрагування – для формування висновків на основі проведеного системного аналізу та синтезу теорій і практики організації системи.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти України, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, наукові праці вчених, внутрішні документи, звітність та інші дані АТ «Одесагаз».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота студента складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (53 найменування) та 17 додатків. Загальний обсяг роботи становить 85 сторінки. Основний зміст викладено на 77 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 13 рисунків.

Публікації та апробація досліджень. Теоретичні та методичні положення кваліфікаційної роботи обговорювалися й отримали позитивну оцінку на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Менеджмент, аудит і фінанси: стан, перспективи та розвиток» (м. Одеса, 13 листопада 2021 року).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні аспекти обліку фінансових результатів діяльності підприємства»** розглянуто сутність та визначення фінансових результатів, їх види, охарактеризовано нормативно-правову базу регулювання обліку фінансових результатів та сформульовано сучасні проблеми, які виникають в процесі формування та обліку фінансових результатів.

У другому розділі **«Діюча практика обліку фінансових результатів АТ «Одесагаз»** надано загальну економічну характеристику базового підприємства, охарактеризовано його систему обліку фінансових результатів із вказанням існуючих недоліків, на підставі яких сформульовано напрями вдосконалення системи обліку фінансових результатів.

У третьому розділі **«Аудит та аналіз фінансових результатів діяльності підприємства»** проведено економічний аналіз фінансових результатів підприємства, із наданням рекомендацій для усунення виявлених негативних тенденцій, а також розглянуто систему аудиту фінансових результатів, яка діє на базовому підприємстві.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження є можливим зробити такі висновки:

1. Фінансовий результат є показником прибутку або збитку, який формується на протязі календарного року та визначається шляхом співставлення витрат з отриманими доходами. Суб'єкт господарювання може мати позитивний або негативний результат діяльності.

2. Фінансові результати підприємства у бухгалтерському обліку відображають на рахунку 79 «Фінансові результати». Для зручності ведення обліку використовують три субрахунки, що пов'язані з видами діяльності підприємства: операційна, фінансова та інша діяльність. Фінансовий результат діяльності

підприємства відображають у формі 2 «Звіт про фінансові результати», що дозволяє побачити характеристику доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства за певний період.

3. Серед проблем, на які необхідно звернути увагу, в обліку фінансових результатів найбільшими є: відсутність визначеного законодавством поняття «фінансових результатів»; необхідність об'єднання видів діяльності: на субрахунку 791 – інша операційна та основна діяльність, на субрахунку 792 – інвестиційна та фінансова діяльність; відсутність аналітичних рахунків до рахунку 791 «Результат операційної діяльності».

4. Дослідження проведено в Акціонерному товаристві «Одесагаз». Метою діяльності АТ «Одесагаз» є отримання прибутку в інтересах акціонерів, тобто максимізація їх добробуту. Пріоритетним напрямком діяльності АТ «Одесагаз» є розподіл різних видів газу за допомогою газопроводів та інших об'єктів. На чолі підприємства стоїть голова правління. За допомогою комп'ютерної програми 1С: Підприємство 8.3 ведеться автоматизований облік. Відділом бухгалтерії ведеться бухгалтерський облік, що керується головним бухгалтером.

5. На АТ «Одесагаз» зведенням фінансових результатів займається заступник головного бухгалтера з бухгалтерського обліку. Основою ведення обліку на підприємстві є Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). Облік фінансового результату ведеться на 79 рахунку «Фінансові результати», який має необхідні підприємству субрахунки. Бухгалтери АТ «Одесагаз» чітко розмежовують доходи та витрати підприємства, оскільки вони мають великий вплив на розмір фінансового результату. Узагальнена інформація про доходи, витрати та фінансові результати діяльності наведена у облікових регістрах з подальшим перенесенням наведених в них даних до форми 2 «Звіт про фінансові результати».

АТ «Одесагаз» для покращення ведення обліку фінансових результатів рекомендовано: запровадження аналітичних відомостей про фінансові результати, створення аналітичних рахунків 7911 «Результат основної діяльності» та 7912 «Результат іншої операційної діяльності» до субрахунку 791 «Результат операційної діяльності», доповнення субрахунками рахунку 95 «Витрати від фінансової діяльності», деталізація інформації про інвестиційну діяльність на субрахунку 793, пропозиції до складання детального плану використання та розподілу прибутку підприємства, сценарій мінімізації витрат за допомогою складання прогнозного плану роботи підприємства у випадку надзвичайних ситуацій – COVID-19 тощо.

6. Загальна сума доходів АТ «Одесагаз» за період, що вивчається збільшився на 274 млн. грн. Данна зміна сталася за рахунок збільшення чистого доходу на 293 млн. грн. У той час, інші операційні та інші доходи зменшилися у структурі підприємства. Найбільший відсоток витрат у питомій вазі на АТ «Одесагаз» складає собівартість. Таким чином, у 2019 році даний показник займав 75,71%, а у 2020 році зріз до 79,35. Стосовно загальної суми собівартості, вона складала у 2019 році 692 млн. грн., але у 2020 році збільшилася до 819 млн. грн. Найменшу питому вагу в загальній сумі витрат як в минулому, так і в звітному році займають фінансові витрати. Так у минулому році вони склали 1,79% від загальної суми витрат, а в звітному – 1,51%, тобто витрати зменшилися на 0,28 п. п.

Було підвищення адміністративних витрат в загальному вираженні. Можливо на даний показний вплинуло підвищення заробітної плати адміністративних працівників та інші адміністративні витрати. Таким чином, на підприємстві на рівні з негативними спостерігаються й позитивні тенденції у формуванні витрат. Загалом витрати на підприємстві за аналізований період збільшилися на майже 120 млн. грн.

Аналіз прибутку від основної операційної діяльності показав, що у звітному році порівняно з попереднім збиток зменшився на 156,8 млн. грн., що є позитивним фактором для підприємства. Зменшення збитку на підприємстві здійснюється за рахунок збільшення виручки реалізації під впливом зміни цін на реалізовану продукцію. Проте, якість збитку від основної операційної діяльності не може бути визнана абсолютною, оскільки відбулося підвищення постійних витрат. Уникнути збільшення збитку підприємству вдалося за рахунок того, що темпи зростання обсягу продажів випереджали темпи зростання витрат.

7. Аудит фінансових результатів на АТ «Одесагаз» є однією з найважливіших процедур, що проводиться на підприємстві. Метою даної процедури є висловлення незалежної професійної думки стосовно правильності відображення у звітності підприємства інформації про фінансові результати діяльності. У Звіті незалежного аудитора за 2020 рік, стосовно фінансових результатів підприємства, було визначено, що фінансова звітність та фінансові результати за визначений період були відображені достовірно. Для вдосконалення аудиту доцільно зробити такі впровадження: підвищити рівень інформованості керівників підприємства з питань аудиторських перевірок; звернути увагу аудитора на порядок виправлення помилок бухгалтерами та їх документальне оформлення, оскільки це серйозна фінансова операція, яка має бути належним чином документально оформлена; проводити тестування внутрішнього контролю на підприємстві. Крім того, на підприємстві діє ревізійна комісія, що здійснює перевірки фінансово-господарської діяльності від імені акціонерів.

8. Аналіз кількісного рівня дослідження фінансових результатів АТ «Одесагаз» показав, що у звітному році, порівняно з попереднім на підприємстві відбулося підвищення чистого доходу на 292 млн. грн., з 465 млн. грн. до 758 млн. грн. На підприємстві порівняно з попереднім роком у звітному році зросла сума постійних та умовно-постійних витрат на 8,2 млн. грн, а також собівартість на 127 млн. грн. Розрахунок «критичної точки» об'єму продажів показав, що в минулому році для покриття всіх своїх витрат підприємство реалізувало продукції на 67 млн. грн., у звітному році значення «критичної точки» склало 505 млн. грн. Таким чином на підприємстві збільшився поріг покриття витрат доходами, але зменшився запас фінансової тривалості, що завадило отриманню прибутку від основної операційної діяльності.

Показники рентабельності є важливою характеристикою факторного середовища формування прибутку підприємства. Тому вони обов'язкові елементи порівняльного аналізу та оцінки фінансового стану компанії. В цілому по підприємству спостерігається негативна тенденція до зменшення рентабельності, але незважаючи на зниження показників рентабельності на підприємстві є резерви подальшого підвищення ефективності виробничо-збутової діяльності підприємства.

АНОТАЦІЯ

Світличенко В. В. «Облік, аудит та аналіз фінансових результатів діяльності підприємства: теоретичні аспекти та діюча практика (на прикладі АТ «Одесагаз»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності». – Одеський національний економічний університет. Одеса, 2021 р.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес інформаційного забезпечення обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів підприємства.

Проаналізовано нормативно-правову базу з питань обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених у сфері формування, відображення у бухгалтерському обліку, аналізі та контролі відповідної інформації, а також практичний досвід АТ «Одесагаз».

Запропоновано запровадити аналітичні відомості про фінансові результати, створити аналітичні рахунки 7911 «Результат основної діяльності» та 7912 «Результат іншої операційної діяльності» до субрахунку 791 «Результат операційної діяльності», доповнити субрахунки рахунку 95 «Витрати від фінансової діяльності», деталізувати інформацію про інвестиційну діяльність на субрахунку 793 тощо.

Ключові слова: фінансові результати, облік, види діяльності підприємства, економічний аналіз, аудит.

ANNOTATION

Svitlychenko V.V. «Accounting, audit and analysis of financial results of the enterprise: theoretical aspects and current practice (based on Odessagaz JSC)»

Thesis for Master degree in specialty 071 «Accounting and Taxation» under the master`s program «Accounting, auditing and taxation of business». – Odessa National Economics University. Odessa, 2021.

Thesis consists of three chapters. Object of study is the process of information support of accounting, audit and analysis of financial results of the enterprise.

Thesis deals with the theoretical aspects of the process of formation, accounting, audit and analysis of financial results of the enterprise.

Author analysis the normative legal base on accounting, audit and analysis of financial results, scientific works of domestic and foreign scientists connected with the financial results, accounting, economic analysis and audit of financial results, also the practical experience of Odessagaz JSC in this field.

Keywords: financial results, accounting, types of enterprise activity, economic analysis, audit.